

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کار و امور اجتماعی

بامداد
دالله علی مودا آل مودگی فرم،

نظام ارزیابی و طبقه بندی مشاغل

معاونت روابط کار

تیرماه ۱۳۸۹

فهرست عوامل شغل برای ارزشیابی مشاغل

صفحه

عوامل مذکور به شرح زیر می باشند:

مهارت ها:

۲

تحصیل

۳

تجربه

- مسئولیت ها:

۵-۴

سرپرستی

۶

ایمنی دیگران

۷

مواد و محصول

۸

ماشین آلات تجهیزات و ابزار

۹

تماس و ارتباط با دیگران

۱۰

مالی و دارایی

۱۱

فرم ها و گزارشات

۱۲

سایر مسئولیت های خاص

- کوشش ها:

۱۳

کوشش فکری

۱۴

کوشش جسمانی

- شرایط کار:

۱۵

شرایط نامساعد محیط کار

۱۶

خطرات ناشی از کار

۱۷

- دامنه امتیازات

عنوان عامل: تحصیل

۲۲/۲ درصد معادل ۲۵۲ امتیاز

تحصیل عبارت است از حداقل معلومات لازم جهت تصدی و انجام وظایف هر شغل

که بر طبق یکی از مقاطع ابتدایی، راهنمایی، دبیرستانی و دانشگاهی مشخص می‌شود.

ملاک تخصیص امتیاز در این عامل بستگی به مقاطع تحصیلی مورد نیاز شغل دارد.

جدول اعطای امتیاز تحصیل و گواهینامه‌های مهارت در مشاغل

ردیف	مقاطع تحصیلی	گواهینامه‌های مهارت سازمان معادل با مقطع تحصیلی		میزان امتیاز
		ساعت	سطح مهارت	
۱	پایان دوره ابتدایی	۳۶۰ ساعت		۳۶
۲	سیکل (پایان دوره راهنمایی)	۷۲۰ ساعت		۷۲
۳	دبیلم (پایان دوره دبیرستان)	۱۰۸۰ ساعت		۱۰۸
۴	فوق دبیلم (کارشناسی)	۱۴۴۰ ساعت		۱۴۴
۵	لیسانس (کارشناسی)	۱۸۰۰ ساعت		۱۸۰
۶	فوق لیسانس (کارشناسی ارشد و دکتری حرفه‌ای)	۳۶۰ ساعت با پایه لیسانس		۲۱۶
۷	دکتری تخصصی	-		۲۵۲

گواهینامه‌های مهارت سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور صرفاً جایگزین کمبود شرایط احراز شغل از نظر تحصیل می‌گردد.

عنوان عامل: تجربه

۱۰/۵ درصد معادل ۱۲۰ امتیاز

تجربه عبارتست از حداقل زمان لازم برای احراز مهارت عملی مورد نیاز شغل که در سطوح مادون یا مشاغل همتراز بدست می‌آید. ملاک تخصیص امتیاز و تعیین درجات این عامل بستگی به مدت تجربه لازم و ارزش آن دارد.

امتیاز سال‌های تجربه مقاطع مختلف تحصیلی و گواهینامه‌های مهارت در مشاغل

درجات	میزان تجربه موردنیاز شغل	گواهینامه‌های مهارت سازمان معادل با تجربه	میزان امتیاز
۱	یکسال تجربه مفید	۱۲ ساعت	۱۲
۲	دو سال تجربه مفید	۲۴۰ ساعت	۲۴
۳	سه سال تجربه مفید	۳۶۰ ساعت	۳۶
۴	چهار سال تجربه مفید	۴۸۰ ساعت	۴۸
۵	پنج سال تجربه مفید	۶۰۰ ساعت	۶۰
۶	شش سال تجربه مفید	۷۲۰ ساعت	۷۲
۷	هفت سال تجربه مفید	۸۴۰ ساعت	۸۴
۸	هشت سال تجربه مفید	۹۶۰ ساعت	۹۶
۹	نه سال تجربه مفید	۱۰۸۰ ساعت	۱۰۸
۱۰	ده سال تجربه مفید	۱۲۰۰ ساعت	۱۲۰

گواهینامه‌های مهارت سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور بابت جایگزینی کمبود شرایط احراز شغل از نظر تجربه قابل احتساب می‌باشد.

عنوان عامل: سرپرستی

۶/۲ درصد معادل ۷۰ امتیاز

عبارت است از نظارت و رسیدگی، کمک و ارشاد، تعلیم، هماهنگی و تقسیم کار

افراد تحت سرپرستی بمنظور انجام صحیح کار

ملاک تخصیص امتیاز و تعیین درجات این عامل بستگی به تعداد افراد و کیفیت کار

آنها دارد.

الف- سرپرستی مستقیم: ۳/۵ درصد معادل ۴۰ امتیاز

درجه ۱: به ازای هر نفر از کارکنان تولید و مهندسی و انبارها و امثالهم یک امتیاز حداکثر

تا ۵۵ امتیاز

درجه ۲: به ازای هر نفر از کارکنان متخصص و فنی سطح بالا و اپراتورهای دستگاه های

مهن و امثالهم دو امتیاز حداکثر تا شانزده امتیاز

درجه ۳: به ازای هر نفر از روسای بخش ها و معاونین ادارات و کارکنان ارشد از قبیل

معاون تولید، معاون حسابداری، معاون کارگزینی، حسابدار ارشد، سرپرست تعمیرگاه و

امثالهم سه امتیاز حداکثر تا سی امتیاز

درجه ۴: به ازای هر نفر از روسای ادارات از قبیل روسای حسابداری، کارگزینی،

مهندسی صنایع، کنترل کیفیت، کنترل تولید، آزمایشگاه و امثالهم چهار امتیاز حداکثر تا

سی و شش امتیاز

درجه ۵: به ازای هر نفر از مدیران ادارات مهم از قبیل معاون مدیر عامل تولید، تحقیق و

توسعه، بازاریابی و فروش، بهره وری، امور مالی و اداری، کارخانه، تدارکات و امثالهم که

مستقیماً به مدیر عامل گزارش می نمایند پنج امتیاز حداکثر تا چهل امتیاز

توضیح: حداکثر امتیاز تخصیصی به سرپرستی مستقیم ۴۰ امتیاز میباشد.

ب- سرپرستی غیرمستقیم: ۲/۶ درصد معادل ۳۰ امتیاز

- تا ده نفر افراد تحت سرپرستی غیرمستقیم به ازای هر دو نفر یک امتیاز

- بیست نفر بعدی افراد تحت سرپرستی غیرمستقیم به ازای هر چهار نفر یک امتیاز

- چهل نفر بعدی افراد تحت سرپرستی غیرمستقیم به ازای هر هشت نفر یک امتیاز

- هشتاد نفر بعدی افراد تحت سرپرستی غیرمستقیم به ازای هر شانزده نفر یک امتیاز

- یکصد و شصت نفر بعدی افراد تحت سرپرستی غیرمستقیم به ازای هر سی و دو نفر یک

امتیاز

- سیصد و بیست نفر بعدی افراد تحت سرپرستی غیرمستقیم به ازای هر شصت و چهار نفر

یک امتیاز

نکته مهم: در هر صورت امتیاز عامل سرپرستی (مستقیم و غیرمستقیم) پست های متفوق نباید از ۱/۲ برابر امتیاز رده مادون کمتر باشد.

عنوان عامل: مسؤولیت ایمنی دیگران

۲/۶ درصد معادل ۳۰ امتیاز

عبارت است از دقت در جلوگیری از بروز حوادث و مخاطرات جسمی در حین انجام کار

برای دیگران

ملاک تخصیص امتیاز و تعیین سطح این عامل بستگی به احتمال وقوع حادثه در مشاغلی دارد که انجام آنها علی رغم رعایت دقیق اصول ایمنی و مقررات بهداشتی مختلف، ممکن است لطماتی به دیگران وارد سازد.

جدول اعطای امتیاز مسؤولیت ایمنی دیگران به مشاغل

امتیاز	احتمال وقوع	دقت در پیش گیری از بروز حوادث	سطح
۲	کم	جراحات سطحی	۱
۳	متوسط		
۵	زیاد		
۳	کم	جراحات عمقی	۲
۵	متوسط		
۱۰	زیاد		
۵	کم	نقص عضو جزئی	۳
۱۰	متوسط		
۱۵	زیاد		
۱۰	کم	نقص عضو کلی	۴
۱۵	متوسط		
۲۰	زیاد		
۱۵	کم	از کار افتادگی کلی	۵
۲۰	متوسط		
۲۵	زیاد		
۲۰	کم	مرگ و میر	۶
۲۵	متوسط		
۳۰	زیاد		

عنوان عامل: مسئولیت مواد و محصول

۲/۶ درصد معادل ۳۰ امتیاز

عبارت است از مسئولیت دقت در تکه‌داری و استفاده موثر و صحیح در کاربرد، وصول، صدور و جابجا کردن و حفاظت مواد و محصول که مستقیماً در اختیار شاغل قرار می‌گیرد. ملاک تخصیص امتیاز و تعیین سطح بستگی به دقت لازم در جلوگیری از خسارت احتمالی و یا ضایعات غیرمتعارفی دارد که ممکن است به مواد و محصول وارد گردد.

جدول اعطای امتیاز مسئولیت مواد و محصول به مشاغل

امتیاز	میزان احتمال وارد شدن خسارات یا ضایعات واردہ احتمالی	انجام دقت مورد نیاز در پیش گیری از وارد شدن خسارات یا ضایعات واردہ احتمالی	سطح
۲	به ندرت	به میزان کم	۱
۴	گاهی		
۶	غالباً		
۸	به ندرت	به میزان متوسط	۲
۱۰	گاهی		
۱۴	غالباً		
۱۶	به ندرت	به میزان زیاد	۳
۱۸	گاهی		
۲۲	غالباً		
۲۴	به ندرت	به میزان بسیار زیاد	۴
۲۶	گاهی		
۳۰	غالباً		

عنوان عامل: مسؤولیت ماشین آلات، تجهیزات و ابزار

۲/۶ درصد معادل ۳۰ امتیاز

عبارت است از مسؤولیت مستقیم و غیر مستقیم دقیق در تنظیم، بکارگیری، نگهداری، تعمیرات و برنامه ریزی ماشین آلات، تجهیزات و ابزاری که در اختیار شاغل قرار گرفته است.

ملک تخصیص امتیاز و تعیین سطح این عامل بستگی به دقیق مورد نیاز در پیشگیری و احتمال وارد شدن خسارت و اثر آن در کارگاه دارد.

جدول اعطای امتیاز مسؤولیت ماشین آلات، تجهیزات و ابزار به مشاغل

امتیاز	دفعات احتمال وارد شدن خسارات یا ضایعات واردہ احتمالی	انجام دقیق مورد نیاز در پیشگیری از وارد شدن خسارت و تاثیر آن در کارگاه	سطح
۲	به ندرت	به میزان کم	۱
۴	گاهی		
۶	غالباً		
۸	به ندرت	به میزان متوسط	۲
۱۰	گاهی		
۱۲	غالباً		
۱۴	به ندرت	به میزان زیاد	۳
۱۶	گاهی		
۱۸	غالباً		
۲۲	به ندرت	به میزان بسیار زیاد	۴
۲۶	گاهی		
۳۰	غالباً		

عنوان عامل: مسؤولیت تماس و ارتباط

۳/۵ درصد معادل ۴۰ امتیاز

عبارت است از مسؤولیت ارتباط با دیگران بر حسب الزامات شغل به منظور انجام صحیح وظایف و رفع مشکلات کار ملاک تخصیص امتیاز و تعیین سطح این عامل بستگی به نوع و اهمیت تأثیر ارتباط در فعالیت های کارگاه دارد.

جدول اعطای امتیاز مسؤولیت تماس و ارتباط به مشاغل

امتیاز	تأثیر تماس و ارتباط بر فعالیت های کارگاه	حدود مسؤولیت در برقراری تماس و ارتباط	سطح
۴	کم	شاغل به منظور انجام وظایف جاری ملزم به تماس کاری با همکاران خود و ارباب رجوع می باشد.	۱
۷	متوسط		
۱۰	زیاد		
۱۳	کم	شاغل علاوه بر تماس کاری با همکاران و یا ارباب رجوع با سایر واحدهای سازمانی نیز در تماس می باشد.	۲
۱۶	متوسط		
۱۹	زیاد		
۲۲	کم	شاغل علاوه بر تماس کاری با همکاران و سایر واحدهای سازمانی با افراد خارج از سازمان مانند روسای کارخانجات، روسای ادارات و موسسات خصوصی و دولتی به منظور تأمین هدف های معین و اصولی سازمان در تماس و مذاکره می باشد.	۳
۲۵	متوسط		
۲۸	زیاد		
۳۲	کم	شاغل علاوه بر تماس کاری با همکاران و سایر واحدهای سازمانی با ادارات و واحدهای سایر سازمان ها در داخل و خارج از کشور به منظور نیل به هدف های اساسی و گسترش فعالیت های سازمان در تماس و مذاکره می باشد.	۴
۳۶	متوسط		
۴۰	زیاد		

عنوان عامل: مسئولیت مالی و دارایی ها

۵/۳ درصد معادل ۶۰ امتیاز

مسئولیت های مربوط به دریافت و پرداخت یا کنترل و نگهداری وجود نقد، اوراق بهادر، استناد و اموال و همچنین هر گونه مسئولیت بررسی، پیشنهاد، محاسبه، برنامه ریزی و تصمیم گیری در امور مالی، بودجه و اعتبارات را شامل می شود.

ملاک تعیین امتیاز این عامل بستگی به حجم عملیات مالی کارگاه و پیچیدگی محاسبات در کار را دارد.

جدول اعطای امتیاز مسئولیت مالی و دارایی ها به مشاغل

امتیاز	پیچیدگی محاسبات	حجم عملیات در کارگاه	سطح
۴	کم		
۸	متوسط	به میزان بسیار کم	۱
۱۲	زیاد		
۱۶	کم		
۲۰	متوسط	به میزان کم	۲
۲۴	زیاد		
۲۸	کم		
۳۲	متوسط	به میزان متوسط	۳
۳۶	زیاد		
۴۰	کم		
۴۴	متوسط	به میزان زیاد	۴
۴۸	زیاد		
۵۲	کم		
۵۶	متوسط	به میزان بسیار زیاد	۵
۶۰	زیاد		

عنوان عامل : فرم ها و گزارشات

۵/۳ درصد معادل ۶۰ امتیاز

عبارتست از تهیه ، ثبت ، ضبط و بررسی: اطلاعات ، محاسبات، برآوردها، برنامه ریزی، تهیه کروکی ، نقشه ، فرم ها ، تهیه آمار و تجزیه و تحلیل به منظور دستیابی به گزارش ها و برنامه های لازم

ملاک تخصیص امتیاز و تعین سطح این عامل بستگی به نوع و اهمیت فرم ها و گزارش ها و تأثیر گذاری آن ها در کارگاه دارد.

جدول اعطای امتیاز عامل فرم ها و گزارشات به مشاغل

امتیاز	تعداد فرم ها، آمارها، گزارش ها و مستندات	میزان مسئولیت تهیه و تکمیل فرم ها و گزارش ها	سطح
۴	کم	شاغل فرمهای ساده ای را تکمیل و گزارش های ساده ای را در حد ثبت یا استخراج واقعیت تهیه می نماید.	۱
۸	متوسط		
۱۲	زیاد		
۱۶	کم	شاغل فرمهای مشکلی را تهیه و تنظیم نموده و نوع واقعی را مشخص و تدقیک می نماید.	۲
۲۰	متوسط		
۲۴	زیاد		
۲۸	کم	شاغل فرمهای مشکلی را بررسی کرده و گزارشات نسبتاً مهم و با طرح های معمولی را تهیه می نماید.	۳
۳۲	متوسط		
۳۶	زیاد		
۴۰	کم	شاغل فرمها، اطلاعات و آمارهای مختلف را مقایسه، محاسبه و تجزیه و تحلیل کرده و با توجه به فرم ها و گزارشات دیگر، گزارش توجیهی لازم و با طرح های مهم را تهیه مینماید و برای انجام وظایف خویش به اطلاعات محترمانه دسترسی دارد.	۴
۴۴	متوسط		
۴۸	زیاد		
۵۲	کم	شاغل مسئولیت بررسی ، تجزیه و تحلیل فرم های مهم، تهیه و تنظیم گزارشات تحلیلی مهم حقوقی، اقتصادی، مالی، تولیدی، فنی و اداری را به منظور اخذ تصمیمات نهایی دارا می باشد.	۵
۵۶	متوسط		
۶۰	زیاد		

عنوان عامل : سایر مسئولیت های خاص

۵/۳ درصد معادل ۶۰ امتیاز

عبارت است از مسئولیت های خاص که به مقتضای فعالیت های کارگاه می تواند مورد ارزیابی و در تعیین امتیاز شغل ملاک عمل قرار گیرد.

جدول اعطای امتیاز مسئولیت های خاص به مشاغل

امتیاز	قائمه سایر مسئولیت های در فعالیت های کارگاه	مسئولیت های خاص	سطح
۴	کم	در کار به میزان بسیار کم مسئولیت را بر عهده دارد	۱
۸	متوسط		
۱۲	زیاد		
۱۶	کم	در کار به میزان کم مسئولیت را بر عهده دارد	۲
۲۰	متوسط		
۲۴	زیاد		
۲۸	کم	در کار به میزان متوسط مسئولیت را بر عهده دارد	۳
۳۲	متوسط		
۳۶	زیاد		
۴۰	کم	در کار به میزان زیاد مسئولیت را بر عهده دارد	۴
۴۴	متوسط		
۴۸	زیاد		
۵۲	کم	در کار به میزان بسیار زیاد مسئولیت را بر عهده دارد	۵
۵۶	متوسط		
۶۰	زیاد		

سایر مسئولیت های خاص مانند:

مسئولیت در قبال مسائل اجرایی

مسئولیت در قبال حفظ استاد محترمانه

مسئولیت در ایجاد روش های مناسب کار

مسئولیت در حفظ استانداردهای کمی و کیفی کار

مسئولیت در جلوگیری از اشتباهات

مسئولیت در قبال تعیین خط مشی سازمان

مسئولیت در ارتباط با حسن رایطه با مشتریان و کارکنان

مسئولیت در قبال حسن ارتباطات اجتماعی

مسئولیت در قبال همکاری با دیگران

مسئولیت در حفظ و نگهداری محیط زیست

مسئولیت در تصمیم گیری

یا مسئولیت.....

አዲና የሚገኘውን በመሆኑና ተወስኑና ከዚህ በመሆኑና ተወስኑና

የኢትዮ-哀愁

ଶ୍ରୀ କଣ୍ଠ : କୁଳି ଜୀ

عنوان عامل: گوشش جسمانی

۷ درصد معادل ۸۰ امتیاز

عبارتست از نوع و میزان و تکرار گوشش های جسمانی و حد سختی و صعوبت حرکات

مورد نیاز برای انجام وظایف

ملاک تخصیص امتیاز و تعیین درجات این عامل بستگی به میزان نیروی جسمی مصروفه و

نتایج حاصله دارد.

اعطای امتیاز به مشاغل به شرح جدول زیر صورت می گیرد.

ردیف	اجزاء عامل گوشش های جسمانی									
از ۷ ساعت بیشتر	۷ ساعت	۶ ساعت	۵ ساعت	۴ ساعت	۳ ساعت	۲ ساعت	۱ ساعت			
۱								بالا و پایین رفتن، خم و راست شدن و یا راه رفتن		
۲									ایستادن	
۳								تمرکز قوای سمعی و بصری		
۴								نشستن مداوم جهت کار با ماشین		
۵								حرکات بدنی مستلزم صرف نیروی جسمانی		
۶								۱۰ کیلو	جابجا کردن با حمل اشیاء بدون وسیله	
								۱۰ کیلو		
								۱۰ کیلو		
								۱۰۰ کیلو	هل دادن یا حمل و نقل اشیاء با وسیله	
								۲۰۰ کیلو		
								۳۰۰ کیلو		
								۳۰۱ کیلو به بالا		

توضیح:

در اعطای امتیاز عامل فوق به مشاغل، فقط جزء موثر عامل در شغل مورد توجه قرار گرفته و به هریک از مشاغل فقط امتیاز

یک ردیف از ردیف های هفت گانه فوق تخصیص می یابد.

عنوان عامل: شرایط نامساعد محیط کار

۱۰/۵ درصد معادل ۱۲۰ امتیاز

عبارت است از میزان نا متعارف بودن محیط کار بدلیل وجود عوامل آزاردهنده در محیط کار ناشی از ماهیت کار کارگاه
ملاک تخصیص امتیاز و تعیین تعداد درجات این عامل بستگی به تعداد و درجه شدت
اجزاء عامل شرایط نامساعد محیط کار دارد.

ردیف	اجزاء عامل شرایط نامساعد محیط کار	متوجه	۲۶ ساعت	۲۴ ساعت	۲۵ ساعت	از ۶ ساعت به بالا
	دود	متوسط	-	۱	۲	۳
	بخار	زیاد	۱	۲	۱	۶
	کاز	شدید	۲	۶	۸	۱۰
۱	محیط کنف	متوسط	-	۱	۲	۳
۲	گرد و غبار	زیاد	۱	۲	۴	۶
۳	سر و صدا	شدید	۲	۶	۸	۱۰
۴	وطوبت	متوسط	-	۱	۲	۳
۵	گرما و سرما	زیاد	۱	۲	۴	۶
۶	نور (کم یا شدید)	شدید	۲	۶	۸	۱۰
۷	بوی فامطبوع	متوسط	-	۱	۲	۳
۸	نهایی	زیاد	۱	۲	۴	۶
۹	لرزش و ارتعاش	شدید	۲	۶	۸	۱۰

حداکثر تعداد عامل شرایط نامساعد محیط کار ۱۲ عامل

حداکثر امتیاز ۱۲۰ امتیاز

کارشناس طراح با توجه به انجام کاربینی در محیط، اجزاء عامل را شناسایی و امتیاز می دهد.
نمونه ای از عوامل نامساعد محیط کار عبارتند از: کار در ارتفاع، کار در اعماق (زمین یا آب) و ...

عنوان عامل: خطرات ناشی از کار

۷ درصد معادل ۸۰ امتیاز

عبارتست از صدمات جسمی و امراض ناشی از وقوع حوادث اجتناب ناپذیر در حین انجام

کار

ملاک تخصیص امتیاز و تعیین تعداد سطوح این عامل بستگی به نوع و شدت صدمات و امراض احتمالی دارد.

جدول اعطای امتیاز خطرات ناشی از کار به مشاغل

امتیاز	احتمال وقوع در کار	شرح صدمات	سطح
۲	کم	صدمات یا جراحات سطحی	۱
۴	متوسط		
۸	زیاد		
۱۰	کم	صدمات یا جراحات عمقی	۲
۱۲	متوسط		
۱۶	زیاد		
۱۸	کم	نقص عضو جزئی	۳
۲۰	متوسط		
۲۴	زیاد		
۲۶	کم	نقص عضو کلی	۴
۲۸	متوسط		
۳۲	زیاد		
۳۴	کم	از کار افتادگی	۵
۳۶	متوسط		
۴۰	زیاد		

امتیاز	احتمال وقوع در کار	شرح امراض	سطح
۱۰	کم	امراض	۶
۲۰	متوسط		
۳۰	زیاد		
۴۰	خیلی زیاد		

دامنه امتیازات

فاصله	سقف	گروه
۰	۸۰	۱
۱۵	۹۵	۲
۱۵	۱۱۰	۳
۱۵	۱۲۵	۴
۲۰	۱۴۵	۵
۲۰	۱۶۵	۶
۲۰	۱۸۵	۷
۲۵	۲۱۰	۸
۲۵	۲۳۵	۹
۳۰	۲۶۵	۱۰
۳۰	۲۹۵	۱۱
۳۰	۳۲۵	۱۲
۴۰	۳۶۵	۱۳
۴۰	۴۰۵	۱۴
۴۰	۴۴۵	۱۵
۵۰	۴۹۵	۱۶
۵۰	۵۴۵	۱۷
۶۰	۶۰۵	۱۸
۶۰	۶۶۵	۱۹
۷۵	۷۴۰	۲۰

نظام ارزیابی مشاغل شامل ۲۰ عامل اصلی و ۱۲ عامل فرعی می‌باشد که در تاریخ ۱۳۸۹/۵/۱۸ به تصویب وزارت کار و امور اجتماعی رسیده و اجرای آن براساس مواد ۴۸ و ۴۹ قانون کار در کارگاه‌هایی که اقدام به تهیه طبقه‌بندی مشاغل می‌نمایند، الزمی می‌باشد.

عبدالرضا شیخ الاسلامی
وزیر کار و امور اجتماعی